

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Dvojna mera.

Precej dolgo je uže, kar je počila v Hercegovini prva puška in ves ta čas vlada po celej Evropi izvenreden nemir. Nekoliko pozabljena a nikakor zaceljena rana na starem telesu našega kontinenta začela je zopet krvaveti in nenavadna nervoziteta, ki je nastala po vladujočih krogih bila je od začetka uže vsakemu mislečemu živ dokaz, da se imajo vršiti važni dogodki. Orientalno vprašanje, o katerem ste diplomatična kratkovidnost in mejnarodna zavist združeni z borzijanskim duhom mislili, da so se mu na pariškem kongresu pred dvema desetletjema postavile stalne meje, ali da se je celo rešilo definitivno, bilo je na enkrat zopet na dnevnem redu kljub vsem diplomatičnim notam, kljub žuganju in rotenju nekaterih evropskih velesil, „da tega nikakor ne pripuste.“ Naravno je bilo tedaj, da se je jelo zopet javno mnenje, časnikarstvo v prvi vrsti pečati z dogodki na balkanskem polotoku, s tragično osodo turških Slovanov. Morebiti ne bode od več ozreti se denes enmalo nazaj in pregledati, kako se je sodil boj nečloveško trpečega naroda po raznih javnih glasilih, posebno pri naših sodržavljanih.

Čisto naravno je — vsaj bi drugače ne moglo biti, da je velikanski ruski narod junaške boje v južnej Evropi spremljal od začetka z najsrčnimi simpatijami, katere je vedno izraževal z dejanstveno podporo. Pripoznati se mora, da je bila Nemčija jugoslovanskemu vstanku v obče prijazna, pridobili so turški Slovani veliko simpatij na Francoskem, Laškem, da celo na Angleškem, v domačiji neizprosljivih, brezsrčnih kramarjev. Kako se je pa sodilo in pisarilo ter se sodi še denes o tej zadevi pri nas doma?

Mi si ne moremo kaj, očitno izreči, da

nas navdaja pri tem vprašanju hote ali ne hote močan notranji stud. Gotovo nijsmo nepohlevni, če pravimo, da nas je v zadnjem času od strani naših ljubih nemških in ogerskih sodržavljancov težko kaj raznenadilo. Ali na tak cinizem, na tako — skoraj bi rekli — pobalinsko postopanje napram enemu najvažnejših in žalibog tudi najbolj tragičnih kulturnih vprašanj tekočega stoletja, da lahko rečemo cele svetovne zgodovine nijsmo bili pripravljene. Kaj so proti temu vsa znana in neznana sredstva, s katerimi skuša obdržati avstrijsko nemštvo vladarstvo dokler je ravno mogoče v rokah, kaj magjarski šovinizem, ki za boga hoče obdržati svoje koleno na tilniku nemagjarskih translajtanskih narodov! Radi priznamo, da smo te ljudi za boljše imeli kakor so.

Vendar bodimo pravični in priznajmo, da so se vsaj nekateri avstrijsko nemški časniki jeli sramovati svojih žurnalističnih kolegov. To ravno pa nam kaže moralčno deruto onih ljudi, ki tudi takrat, ko jih zapuščajo lastni njihovi politični zavezniki, vedno še pridigujejo léhkoživnemu, blaziranemu svojemu občinstvu počenši od ljubljanskega nemškutarja gori do dunajskega šmoka, da je rop, punt, mejnarodni škandal in Bog ve, kaj še, če se turški Slovani ne dajo meni nič tebi nič na kolce natikati.

S tem se pa nikakor ne oziramo na one politične parasite, ki kakor pravijo, na skrajnih mejah Avstrije kulturo po konci držé, ker le predobro vemo, da so to marijone, ki naj večkrat me vedo kaj delajo, da so le mali piskači velike besede, ki skrbno gledajo, kdaj in kako bo mignil kapelnik. Nam so pred očmi oni glavni, nečedni viri, ki se kakor kuga razprostirajo do skrajnih mej krasne naše domovine, razširjujejo politično domoralizacijo, oznanjujejo najnesram-

nejci cinizem, ker mislijo, da bo ta za sedaj naj več nesel.

Velikanske premembe godile so po Evropi, kar je veliki Napoleon besedo „narodnost“ vrgel mej ljudstvo. Ne da bi je bil on iznašel, ampak bil je — kakor vsi veliki možje vseh časov — izraz časovega dnha.

Ta ideja bila je ljudem vzeta iz srca, za to je segala tudi do srca in kaj se je vršilo od tistega časa na Laškem na Španskem, na Francoskem, na Nemškem in drugo? In kako so se obnašali naši farizeji, kar jih je uže živelo, ko se je vršil en del te svetovne zgodovine? Cavour, Bismark, Gambetta? So mar to roparji, požigalci, morilci itd.

„Duo cum faciunt idem, non est idem.“ Celu na legitimiteto Turčije sklicujejo se. Odkritosrčno rečeno, nam nij mogoče, resno jemati takih argumentov, ki tako v oči bijejo vsej zgodovini. Turčija sama je vsaj indirektno večkrat izrekla in njeni prijatelji so to sami zabilježili, da njen titulus possidendi je le orožje, obstala je indirektno uže večkrat sama, da njeno gospodarstvo v Evropi je le nadaljevanje tragedije, ki se je začela na Kosovem polju; katera če nas vse ne moti, ravno sedaj zna doseči svoj zasluženi konec.

Zakaj hočejo torej ti ljudje bolj sultan-ski biti nego Sultan sam? In na legitimiteto sklicujejo se sedaj, čeravno so jo nam ravno ti listi v teku zadnjih let tolikokrat slikali, kot lesenega moža, ki nema dan denes v času narodne zavednosti, v stoletju narodnega samovladarstva nobene veljave več, ki je po definicijah ravno teh poštenjakov le premagano stališče srednjega veka.

Kako zvesto na dalje prisegajo ti hinavci vsak dan, da jim je le za napredek, za humaniteto. Ali ko se je pred kratkim po vsej Evropi razlegal neizmerno bolestni krik,

njegov mu je žaril in plemenito so se mu svetile oči ko odgovori:

„Prednost najprva gospodične Denove je pravi ženski značaj. Ne poniža se nikedar toliko, da bi oni značaj kaj žaliti moglo in nikdar ne graja napak svojega sočloveka. Ponosna nij, pa tudi ne ošabna; a pozna svojo moralčno vrednost, in ne meni se z ljudmi, kojih ne spoštuje.“

Ko Albin to izreče gre iz sobe.

Majorkinja in njena hči se tudi posloviti. Strašno nezadovoljni ste bili z Linekovimi. Drugi dan pripovedovali sti, da se je Albin v Juliko zaljubil, sodivši iz tega ne prav vestno različne stvari.

Zvečer, ko so pri okrbnikovih odvečerjali, gre Pavla k Albinu, ki je pri oknu stal, ter mu reče:

„Lepa, ti hvala, ker si tako blagodušno napade Malvine odbijal.“

Listek.

Pavla.

(Poslovenil F. H. Radoljski.)

VIII.

(Dajje.)

„Dekla polkownice zaupala je sosedovej, ta naši Mici, in zopet ta meni.“

Pavla obledi nekoliko, a vedno je molčala. Tudi Albin ostal je miren, a gospa Linekova vpraša:

„Kako je to mogoče, da bi Julika radi tega bolna postala, ker častnik Pavlo snubi?“

„Stvar je ta;“ poprime Malvina besedo.

„Uže več leti si je Julika vse prizadela, da bi Alfreda za moža dobila. Druzega bi teško vjela, a častnik je pa zopet nij mogel vzeti, ker Julika nema vinarja svojega imetka. Tudi je bil toliko pameten, da — — —“

„Motite se, gospica Stalova,“ zavrne jo Albin resno, skoro ostro: „gospodična Julika nikdar nij bolj nežnih čutov za bratranca svojega gojila, nego prijateljske. Vzrok njeni boleznij tudi nij iskati v tem, ker je častnik Pavlo snubil, marveč boleha uže dalj časa na neke srčnej hibi, kar mi je zdravnik povedal. Sicer je pa gospodična Denova mlada gospica, koje bi ne smel nihče kritikovati, ali zahuljeno opazovati, ker stoji nedosegljivo nad vsem njenega spola.“

Malvina postane temno rudeča, oglavnica majorkine jame se gugati in z brnečim glasom kriči:

„Potem je njena ošabnost, kar jo tako odlikuje, ali pa mi vi, gospod kandidat povejte one lastnosti, koje njej ono prednost dajejo?“

Pavla pogleda svojega bratranca; obraz

kako nečloveško, barbarsko se ravna z ubogimi Bulgari, kako da se skrunjajo device; davijo starčki, na sulice nabadajo otroci, kako da se mučijo ranjenci, dokler jih ne reši zaželena smrt, ko je celo angleška vlada poslala vladne komisarje, da naj stvari preiskujejo, in ti so vsa zločinstva uradno konstatirali, bili so vendar bečki židi in peštanski šovēni tako nesramni, da so pred svojim zbranim občinstvom proklamirali vse to za prazne basni, fabule slovanskih agitatorjev. Mi sicer nikdar nismo pričakovali od teh derutiranih ljudij pravice tam, kjer se jim ne plača, ali pričakovali smo od njih vsaj nekoliko moštva.

Ali kljubu vsemu temu nezaslišanemu poženjanju nekaterih javnih nemških in ogerskih glasil smemo vendar denes z nekakim zadovoljstvom, da celo z nekakim ponosom gledati prihodnosti v oči. Dogodki na jugu so se skazali močnejši, nego huda volja nekaterih zelo vplivnih ljudij.

Kakor stvari dan denes stoje, smemo se zanašati, da se sedaj krvava orientalska kriza ne bode končala — z lepimi besedami, ki naj bi imele ostati v arhivih diplomatov, mejtem, ko zdrav, talentiran in močan narod gine pod turškim jarmom. Potrebno pa se nam zdi stigmatizirati ono politično žonglērstvo, ki smo ga v slabih potezah narisali, ki hoče vladati svet, a nema nobene etične vrednosti.

Z velikimi nadami pričakujemo, kaj nam bo odkrila nadaljna prihodnost. Quod argumenta non sanant, ferrum sanat.

Nasledki turške ponudbe.

Ako si pritlikovec z orjakom igra, se ta iz početka zato ne zmeni, češ, mu bode uže enkrat dosti; a če to nagajanje le nema konca, pa tudi orjaka potrpežljivost mine, da mahne z mogočno pestjo in zaničevanja vredno stvar zmlinči v nič. — Turčija je silnemu severnemu velikanu dolgo časa nalivala vojno čašo s tem, da je vsakojaka zverstva, kakor se jih v zgodovini zabadava išče, činila njegovim bratom na jugu. Mera potrpljenja je bila uže dalj časa polna — trebalo je samo še ene kapljice, pa bi se razlila. Ta kapljica pak je šestmesečno primirje, ki ga onemogla, a védno še dosti ošabna Turčija ponuja Srbom.

A Rusija je kot pokroviteljica Srbske takoj zavrgla to oholo ponudbo, terjaje, naj se da šesttedensko primirje, katero bi potem veselile eventuelno prodolžile.

Rusija ima dosta razlogov za tako zahte-

vanje, in prav govori ruski list „Le Nord“ ki v Belgiji izhaja, ako piše: Vsak človek, ki le količkaj jásno vidi, bode takoj razumel, da Turčija le za to ponuja tako dolgo premirje, da bi se jej po zimi ne bilo treba vojskovati, kajti ta vojska bi bila zá-njo ravno tako pogubna, kakor bi bila potivnikom koristna. V šestere mesecih se lepi letui čas zopet porvrne, in Turčija zopet lahko svoje vojske iz Afrike in Azije skliče, katere bi zdaj odposlala v njihovo domovino, in ki bi jej za zimskega bojevanja več zadreg napravljale na bojišči, nego li koristi. Srbija, ki ima le skromno aktivno armado in katere bojne moči obstajajo večidel iz samih domobrancev, bi svojih bojnikov čez zimo ne mogla držati pod orožjem; razpustiti bi morala večji del svoje armade, katero bi potlej pozvala v marciju ali aprilu zopet v boj; delo vojaške reorganizacije, ki je od početka vojske jako močno napredovalo, moralo, bi se v tem slučaju začeti iz nova, in vse bi bilo izgubljeno, kar se je v četririh mesecih pridobilo.

Enako govore drugi ruski listi, in iz vsega, je vidno, da je Rusija rada ustregla Angležem s tem, da je potegnila krinko raz obraz. Kajti misliti se mora, da je Anglija našuntala Turčijo do ponudbe onega dolzega premirja, da bi zvedela, si-li upa Rusija očitno pokazati kar se je dozdej le kombiniralo.

In Rusija je to res brez obotavljanja pokazala, kajti začela se je naravnost za vojsko pripravljati! Dokaz temu je posojilo 300 milijonov rubljev, ki se bodo v lastnej deželi izposodili, vnetje ruskega naroda za slovansko idejo nam je celo porok, da bodejo ruski milijonarji zaželeno svoto prekoračili.

Rusija misli postaviti 200.000 mož v Besarabijo, družih 200.000 pa na maloazijatsko granico. Prva vojska bo šla kot gros za srbsko in rumunsko predstražo, druga pa bode imela samostalni nalog, skozi Armenijo prodreti v Carigrad.

Takoisto se pripravlja Grecija na boj; ona nij več svojemu položju kos; naenkrat je mobilizirala 40.000 mož, ki bodo skozi Tesalijo, Epir in Albanijo pali turške armadi za hrbet.

Rumunija mobilizira 80.000 mož, ki so večinom uže ob Donavi razpostavljeni. Posojilo, ki ga dela rumunska vlada, in ki znaša 50 milijonov frankov, nam je porok, da na vojno ozbiljno misli.

Ravno tako bode končno Srbija zopet prišla na prvotni broj 120.000 mož; kajti mobi-

lizirala je 3. razred narodne milice, ki broji 32.000 mož; druge pomakljuje pa dopolnujejo ruski dobrovoljci. Tako si je Turčija se svojim porogljivim šestmesečnim primirjem zapisala sama smrtno obsodbo, kajti iz vseh strani bode grmeló ná-njo iz ognjenih žrel in valjda jej ne bode mogoče, da svoj uže tako vesgnjili in ranjeni život odnese iz tega prekrizanega ognja. Zapuščena od vseh prijateljev, ki jih itak mnogo nij imela, bode morala storiti sramoten konec na onej istej zemlji, katero je tolikrat pojila sē slavjansko krvjo; na zemlji, kjer vsaka trava, vsak kamen vé svedočiti o sramoti, o zverstvih, ki jih je trpelo slovansko pleme, in na katerej bode zdaj tem lepše vzcvetela in uresničila se slovanska ideja in se vzdignil zatirani rod majke Slave, katere nemoteni klic „iz Črnogore do Urala, od Balkana do Triglava“ bode pričal, da slovanski rod je čil in krepak, in da njegova je bodočnost — in v to ime pomozi Bog in sreča junaška!

Jugoslovansko bojišče.

Iz Dubrovnika se brzojavlja 21. oktobra: Turška tvrdnjava Medun je kapitulirala, in palo je Črnogorcem v rok 500 mož posadke, topovi in municija. Nadpoveljnik črnogorske armade je o tem telegrafiral knezu Nikolaju: „Uže štiri mesece je naša vojska oblegala tvrdnjavo Medun, in dobili smo pred njo dve veliki zmagi. Pod zidovi Meduna je palo nad 10.000 Turkov, a tudi naših veliko. Naj v miru počivajo! Denes je Medun naš s 500 nizami, z vsemi topovi, z vso municijo. Živela vaša Svitlost, knjaginja in knjaževič Danilo. Vaše Svitlosti najudanejši sluga in bratranec, nadpoveljnik Božo Petrovič.“

Srbska vojska je vzela šance pri Ljubinici in Trnjavcu.

Turki so 19. t. m. napali Veliki Šlegovac pri Kruševcu z veliko silo, a Horvatović jih je zapodil nazaj. General Novoselov je Turke napadel pri Javoru, jim vzel več šanc in zasedel Vasilino goro.

Andrejev sē svojo konjiško legijo ima dobre vspehe. On hodeva v Jastrebačko pogorje, ter skuša komunikacijo z Nišem pretrgati. Njemu gre zasluga, da je organiziral kavalerijo, katera je bila dozdej pri Srbih na nizke stopinji. — Novi šef generalnega štaba Doktorov si pridobiva zasluge o disciplini mej ruskimi častniki.

Oficijalni srbski telegram poroča, da so

Hvaležno jo Albin pogleda in odgovori:

„Pavla, kar sem govoril, bilo je moje neomejeno preverjenje, in ne potrebuje hvale. Julika Denova je deklica, kakoršnih je malo!“

„A dejal si sam, Albin — — Da, a zdaj pak nasprotno trdiš?“

„To pak zato, ker bi rajše dal svoje življenje, nego bi moral poslušati, kako jo ljudje hudobno skozi zobe vlečejo. Smrtno bi jo ranilo, ko bi to slišala.“

„Ti jo občuduješ?“ pravi Pavla zamolklo.

„Da, občudujem jo kot najpopolnejšo žensko, kojo sem kedaj poznal.“

„In koliko časa uže Albin?“

„Odkar sem bival ž njo in njenim bratom častnikom Denovem v Sjeviku.“

Pavlo je to neznano v srce zboló. Misli si Juliko v njenej popolnosti. Vrh tega njej pak prvič pride misel, da jo častnik ipak le

radi njenega imetka snubi. To delalo jej je toliko skrbi, da vso noč nij mogla spati.

IX.

Štirinajst dnij je minulo, a častnika še nij bilo domov. Pavlo nadlegovala je pak množica nemirnih mislij. Nekedaj tolikanj vesela deklica premišljevala je resno korak, koji je hotela storiti.

A bila si je v svesti, da je Alfredu dala svojo besedo, ter jo nanj čast ravno toliko veže, kakor srce.

Še je mislila, ga ga ljubi, kajti sama sebe morala bi se sramovati, ko bi priznala, da jo je po vsem edino le ničemurnost vodila.

Na zofi v svojej sobi slonela je in premišljevala, po kojiej pot naj bi krenila, da bi pravo zadela in vestno ravnala. Meju tem se na tihem vrata odpro in Albinova glava poluka notri.

„Je li dovoljen vstop, milostna gospica?“ vpraša potem.

Pavla se stresne in zarudi, akopram nij vedela zakaj. Albin pak nij čakal dovoljenja, ter je vstopil.

„Dve prav veseli novici prinesem ti,“ reče potem.

„In kakošni sti?“

„Poosebljena sreča tvoja se je vrnila; Adon je zopet v našem mestu, Strlé je tu.“

„Kje si pak to izvedel?“

„No, ali ne vidiš, kako srečen sem? Srečala sva se. Druga novost pak je, da je prišel tudi Hjalmar, ter je v družbinskej sobi. Mene je mati poslala naj te poiščem, in . . .“

„Kaj Hjalmar je tu,“ veseli se Pavla in hiti iz sobe.

Albin obstoji, zre za njo in si misli: „To je najboljši dokaz, da Pavla ne ljubi Strleta; sicer bi se novosti, da se je Strle vrnil,

Turci napali celo srbsko linijo ob Moravi. Posebno pri Krevetu je divjal najhujši boj. Turki so bili povsod odbiti. — Oficijalni turški telegram pa poroča, da so Turki mej Trubarevim in Djunisom Srbe prijeli in jih 5000 pobili.

Iz Srbskega 17. okt. [Izv. dop.]

Nij verovati, kako tu prostovoljcem slabo ide — za nje se še nobeden ne briga. Ranjenci srbski, kar jih neče v bolnicah ostati, idejo se domov lečit. Ruski prostovoljci, se ve stojé najboljšje, ker jih Rusija in Srbija z vsem podpirate.

V začetku bilo je malo drugače — ali odkar nam bratje Rusi dolazijo, nas posebno avst. prostovoljce prezirajo. Da vam pravo resnico povem — ako bi Rusov ne bilo — gotovo bi se Turki uže po Belgradu šetali. Obnašanje srbskih vojniki v prvih bitkah je bilo zavssem slabo. Zdaj ko Rusi krvljujejo, je, se ve da vse drugače. V prvi bitki na Bjelini pripetilo se je — da sem jaz kot četovodja enega vodnika (Srba) po dolžnosti na razvid (Rekognoszirung) v precej nevaren kraj poslati hotel pa mislite si, kaj mi odgovori: „idi ti, j . . . ti Boga švabskoga, imaš više plače, nego ja!“ Iz tega si lahko mislite, kakšna disciplina je mej srbi kraljevala. Najlepše pa je to da vsak iz Avstrije, naj bode Slovan, ali Švab, ali Magjar, je Srbu „švaba“. Kar se srbskih generalov tiče, so ti le generali po imenu. Niti enega ne poznam, da bi bil dolžnosti spolnil. Edini Nikolić, vojni minister, je duša da ne more bolji biti — ali kaj pomaga, on je edini, in družega materijala tudi njemu primanjkuje. Dokler nijso Rusi dohajali, tudi nobenega reda nij bilo. Vojnici so izbegovali, a nikdo se nij več za-nje briga; drugi so zopet cele mesece po Belgradu ležali, pa ne da bi jih kdo poiskal; švinderjev je bilo toliko, da človek nij vedel komu bi verjel; plača je denes bila, a potem nijsem celi mesec niti „pare“ videl. Kar časa se v Srbiji borim, da vam po pravici povem, nijsem še 5 gld. plače vkup dobil. Denarja nij, jutri če biti, rečejo, in tako ide dan za dnevom! Saj to vam dovolj smešno mora biti — ako vam še to povem, da četovodje kakorsem jaz bil, in komandiri bataljonov, nismo še srajc smeli ali ako je koji tako srečen bil, da je po kakšnem prijatelju kak „ošpetel“ dobil, je potem nesrečo imel da mu je od zadej iz hlač visel. Nepopisljivo siromaštvo, pravi bašibozuki smo bili — to je gola resnica. Zakaj bi pa olup-

ševal stvari, katere so res take kritike vredne. Se ve, da v obče celi stvari presneto malo škoduje, ali žalost in muka za tistega pojedinega, kateri se v enakih okolščinah nahaja.

Jaz bi vam še več, še bolj tolstih stvari navedel, osobito o strategiji srbskih oficirjev — ali naj bode za sedaj! Taki „kozli“, kakor smo jih morali na Drini streljati, se še v Pirenejah ne dobijo, in to samo zaradi gluposti višjih komandantov, kateri so, mogoče, vrlo dobri trgovci — ali v vojaštvu niti pojma nemajo. Kaj hočete več, bilo je meseca avgusta, ko se je ena mala ekspedicija — ta ekspedicija nij pak z ono v Majeviso pogrešati, — v notranjo Bosno podala, tam pak od 20 bašibozukov v divji beg zapodena bila. Ta se je tako razbegla, da so se 4 dni potem še zbirali. Poleg tega se mora pomisliti, da nas je bilo 600 vojniki! Sreča je hotela, da sem tudi jaz sodeloval. Vse to je bilo samo zastran enega srbskega tepca, kateri nij nikdar puške v v rokah imel in je sabljo še le zdaj videl! V začetku je bilo res žalostno, a zdaj je vse drugače, čeravno plačilo še vedno izostaja, vendar je više reda, je disciplina, in imajo vojniki tudi živeža dovolj. Kakor sedaj stvari stojé — lahko se upa — da Turki niti za en korak več napredovati ne morejo, temveč da se naši ofenzive poprimejo.

Posebno pa je veliko napredovanje na Javoru upati. Rusov štejeemo nad 15.000, oni so vsi pod Černjajevom, samo nekoliko višjih štabnih oficirjev je na Drino in Javor odšlo. Tudi so zbira italijanska legija pod poveljstvom majorja Sgardelino.

Naših Slovencev ne vidim. Hubmajerja videl sem meseca maja, potem nič več — slišal sem, da je bil na Javoru, a sedaj pak v Deligradu. Hubmajer se je bil v početku (kakor sem slišal), zameril tukajšnjemu vojnemu ministerstvu; a jaz mislim, da je pravo imel, ker jim je resnico v oči povedal. Zastran tega, slišal sem, da je vojno ministerstvo pisalo Černjajevu, da bi ga nikdar na avancement ne predlagal — a slišal sem, da ga je Černjajev zastran njegovih sposobnostij na svoj „risico“ za podporočnika napravil. Naj mu bode sreča mila! Razen njega poznal sem na Drini Slovence Mrlaka, kateri se je zmirom vrlo dobro obnašal. Jaz sem ga tam zapustil, ko sem v Aleksinec odšel, ali zdaj nič ne vem kje da je. O družih nij sluha ni duha.

Za sigurno vam lahko pišem, da Rusija v akcijo stopi. Černjajev je glava vsega — on

dela vse po svoji glavi, niti si ne da ne od kneza ne od vojnega ministra glave motiti. Proklamacija Milana za kralja je po Rusiji podkurjena bila, in zagotoviti vas moram, da Srbija niti koraka ne stori brez znanja Rusije. Ruski vojniki se bijejo vrlo dobro, in so za stvar bolj vneti, kot vsi drugi Jugoslovani — oni se bijejo za vero, krst, to jim je glavna stvar. Zjutraj, o polu dne in v večer, pred jedjo in po jedi vsaki se prekriža ter moli. Takih ponižnih vernih ljudij nijsem niti pri naših Gorenjih najdel; zato so si tudi cerkve in celo pope iz Rusije doveli. To vas tudi zagotoviti morem, da na pomirjevanje še misliti nij, — mir bode takrat, kadar se zaželene provincije osvobodijo, in kakor se upa, kadar Turka več v Evropi ne bode.

Čudno je držanje Hrvatov, in zaradi njih slepega kretanja so tukaj vse simpatije izgubili. Z večjo ljubavo pak se tukaj slovencev spominjajo (to je v izobraženih krogih, ker prost Srbin misli, da je v Avstriji samo švaba). „Naj zapadnji, pevački narod,“ nas zovejo. Veliko tisoč in tisoč bulgarskih in bosenskih familij je v Srbijo pribeglo, kateri brez nikakve pomoči po Srbiji stradajo. Mala Srbija ne more vseh s potrosnimi močmi podpirati. Kakošna škoda so Turki po onih straneh napravili, je nepopisno. — To, kar časopisi doprinašajo, ni en četrt vsega, kar se je godilo, in kar se še dan danes dogadja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

▼ Ljubljani 23. oktobra.

Vladna „Pol. Corr.“ piše, da je sporazumljenje mej Avstrijo pa Rusijo dobilo tako podlogo, da je skupno delovanje obeh držav tudi brez kakega novega obravnavanja zagotovljeno.

Iz **Pešte** se telegrafira, da namerava tamošnja univerzitetna mladež turkoljubno demonstrirati. No: jedes Thierchen muss haben sein Plaisirchen!

Vnanje države.

Iz **Belgrada** se poroča, da je diplomatska akcija popolnem ustavljena. Garancijske moči so sklenile, naj se Turčija prepusti svojej osodi. Razmere so tako napete, da nij mir več možen. Avstrija bode baje ostala nevtralna; Nemčija, Rusija in Italija so popolnem složne. Celo Anglija ne bode z orožjem za Turčijo intervenirala. Francoska pa paralizira držanje Nemčije.

Rumunska vlada je Rusom dovolila marširati skozi njeno ozemlje. — Vladni list objavlja „ordre de bataille“ koncentrirane

prav tako razveselila, kakor one, da je brat tu. Gotovo je, da ga ne ljubi.“

Zvečer istega dne sedeli so v navadnej družbinskej sobi Pavlin brat, mladi častnik Linek, Strle, Albin, najemniški oskrbnik in Pavla.

„Srčno ljubljena Pavla,“ šepče jej častnik na uho, ko sta se, nekoliko oddaljeno od družih, vsela, „strije tvoj mi je dejal, da je edino le od tebe odvisno, kdaj bo najina zaročitev. Bi li ne hotela mi zdaj dneva določiti, ko bodem videl na tvojej roci prstan, dokaz moje bodoče sreče pak tvoje ljubezni?“

Pavla vpré oči v Alfreda, potem pak pogleda Albina, koji je z njenim bratom pomenkaval se. Da, Alfred je lepši in veliko bolj ljubeznjiv. Srečna bode sigurno; a obljubila je Albinu, da v tem mesecu se ne bo še zaročila in ostajata jej še dva tedna, koja jo vežeta na njeno obljubo.

„Misliha sem, da naj bi bila zaročitev prvega novembra, odgovori Pavla i zarudi. Pričakovala je ugovorov od Alfreda, a kako se začudi, ko jej odgovori:

„Srčna hvala, ljubica, zdaj sem miren.“

„Povej mi, odkritosrčno, Alfred,“ prične Pavla, in ga proseče gleda, „je-li te nij nikdar nič družega, nego ljubezen, vodila, da me zahtevaš za soprogo? O bodi odkritosrčen! Neznosna muka bi bila meni, ko bi kedaj zapazila, da te je kaj družega napeljevalo.“

Častnika je to direktno naivno pitanje malo osupnilo: a znal je preveč svoje notranje zakriti, da bi ga to zbegalo. Z izrazi žaljene časti vstane ter odgovori:

„Pavla, tvoje prašanje je tako žalilno, da ne vem, kako je umeti. Ljubezni mojej ne upaš,“ nadaljuje tako žalostno, da se je Pavla prav kesala, ker mu je to prašanje stavila, „ne upaš mi, ker sem slučajno reven in . . . .“

„Odpusti, odpusti,“ jeclja Pavla, „a meni so . . . .“

Pavla obmolkne.

„Mene so obrekovali“, pristavi častnik; bil je izvrstni hinavec.

„O, ne: a reklo se mi je, da ljubiš Juliko Denovo“ odgovori Pavla ter ga pogleda.

Častnik znal je dobro zakriti svoje čute, a ko je slišal Julikino ime, moral je zarudeti, — i temu se nij mogel izogniti. A porabil je to sebi v korist ko je odgovoril: „Jeze ne morem se izdržati, ko se ljudje tolikanj trudijo, v resnici bratovsko ljubezen za Juliko, obsenčiti; ali Pavla! kako morem upati, da mi bodeš pozneje zaupala svojo srečo, če uže zdaj vsem obrekovalcem hvaležno svoje uho odpiráš?“

Alfred bil je tako lep, i tako resen, da ga je Pavla v tem trenutku v resnici ljubila.

(Dalje prih.)

